

Idrotts- och friluftsstrategi 2026–2030

Idrotts- och friluftsstrategi för Haninge kommun 2026–2030

Beslutat datum: 2025-12-03

Gäller från datum: 2026-01-01

Beslutat av: Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden

Ansvarig: Kultur- och fritidsförvaltningen, avdelningen för idrott och friluftsliv

Diarienummer: IKFN-2025-00120

Giltighetstid: 2026–2030

Ersätter tidigare beslut: KF 2020-09-14

Styrdokument i Haninge kommun

Program – antas av kommunfullmäktige

Ett program anger den politiska viljeinriktningen inom ett särskilt prioriterat område och fastställer, på strategisk nivå, strategier för hur viljeinriktningen inom området ska förverkligas. Antalet program ska vara begränsat. Program ska ha en giltighetstid.

Policy – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Policyer talar om vad kommunen vill uppnå inom ett specifikt område, men tar inte ställning till utförande eller metoder. Policyer ska ha en giltighetstid.

Strategi – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En strategi anger strategiska åtgärder för den politiska viljeinriktningen. Strategier kan ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategier ska ha en giltighetstid.

Riktlinje – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En riktlinje anger ramar för handlingsutrymmet i en viss fråga och säkerställer korrekthet och kvalitet. Riktlinjer preciserar hur andra styrdokument eller lagstiftning ska uppnås. Riktlinjer behöver inte ha en giltighetstid.

Anvisning/rutin – antas av ansvarig direktör/chef

En anvisning eller rutin verkställer politisk vilja eller lagstiftning genom att konkret ange hur uppgifter ska göras. De besvarar ofta frågor om vad, när, var, hur och av vem. Kommundirektör fattar beslut om anvisningar och rutiner som riktar sig till hela koncernen. Anvisningar och rutiner behöver inte ha en giltighetstid.

Innehåll

Inledning	7
Haninges idrotts- och friluftsstrategi 2026–2030	7
Idrotts- och friluftsstrategins syfte:	7
Fokusområden 2026–2030	8
Idrotts- och friluftsföreningar	8
Utmaningar	8
Mål	8
Självorganiserad idrott	9
Utmaningar	9
Mål	9
Strategiska åtgärder	9
Samverkan med skolan	10
Utmaningar	10
Mål	10
Strategiska åtgärder	10
Friluftsliv	11
Utmaningar	11
Strategiska åtgärder	11
Mål	11
Idrott i samhällsplaneringen	12
Utmaningar	12
Strategiska åtgärder	12
Mål	12
Genomförande och uppföljning	14

Förord

I Haninge ska alla, oavsett bakgrund och förutsättningar, ha möjlighet till idrott och rörelse genom hela livet. När stillasittandet ökar blir tillgången till fysisk aktivitet viktigare än någonsin – inte bara för hälsan, utan också för tryggheten och framtidsstron. Forskning visar att barn och unga som deltar i idrott mår bättre, får starkare skolresultat och löper mindre risk att hamna i kriminalitet eller utanförskap.

Idrotten i Haninge bärs av föreningar och eldsjälar som skapar gemenskap, delaktighet och meningsfulla sammanhang för tusentals barn och unga. Här byggs inte bara kondition och styrka, utan också ansvarstagande, laganda och demokratiska värderingar. Den spontana idrotten – på gården, i parken eller i kommunens och andra aktörers anläggningar – är lika viktig och bidrar till att göra rörelse till en naturlig del av vardagen.

Haninge ska vara en kommun där idrott och rörelse är tillgängligt för alla, där tjejer och killar ges lika möjligheter och där både bredd- och elitidrott kan utvecklas. Ett varierat och tryggt utbud av anläggningar och ytor, kombinerat med nära samverkan mellan kommunen, föreningslivet och andra aktörer, är avgörande för att nå dit.

Visionen är tydlig: Haninge ska ligga i framkant som idrottskommun, både för organiserad och oorganiserad idrott, där alla kan motionera utifrån sina förutsättningar.

Nicole Forslund (L)

Ordförande idrotts-, kultur- och fritidsnämnden

Foto: Johan Gustafsson, G40 Studio

Inledning

Haninges idrotts- och friluftsstrategi 2026–2030

Haninges idrotts- och friluftsstrategi för perioden 2026–2030 utgör den politiska viljeriktningen för Haninge kommuns idrottspolitik. En av samhällets stora utmaningar är att vi blir alltmer stillasittande, ohälsan växer och skillnaderna i hälsa mellan människor ökar. Idrott och fysisk aktivitet bidrar till en bättre psykisk och fysisk hälsa genom hela livet. För barn och unga är det också en källa till glädje, gemenskap och trygghet – och en viktig kraft för att hålla unga borta från kriminalitet och destruktiva miljöer. När fler invånare lever aktiva liv höjs livskvaliteten, och samhällets kostnader minskar.

Idag skiljer sig den fysiska aktiviteten och idrottandet åt mellan olika människor. Pojkar är mer aktiva än flickor, och barn från familjer med sämre socioekonomiska förutsättningar står ofta längre ifrån idrotten än andra barn. Personer med funktionsnedsättning har generellt sämre tillgång till rörelse och idrott än andra.

Barn- och unga idrottar i hög utsträckning inom föreningsidrottandet och genom självorganiserad idrott. I tonåren börjar mönstren ändras, och fler ungdomar utövar fysisk aktivitet och idrott främst genom självorganiserad idrott eller i privata träningsmiljöer. En modern idrottspolitik möjliggör för människor att utöva fysisk aktivitet och idrott utifrån sina egna förutsättningar – oavsett livsvillkor och form – för att hitta sin väg till hälsa, trygghet och livskvalitet.

Idrotts- och friluftsstrategins syfte:

Denna idrotts- och friluftsstrategi syftar till att möjliggöra en trygg idrott och förbättra förutsättningarna för Haningebornas fysiska aktivitet.

Prioriterade målgrupper:

- Barn- och unga 7–20 år
- Flickor
- Barn som står långt ifrån idrotten
- Personer med funktionsnedsättning

Fokusområden 2026–2030

Strategiska åtgärder

- Prioritera tider för barn- och ungdomar och personer med funktionsnedsättning i idrottsanläggningar.
- I samverkan med föreningarna stärka kommunikation och marknadsföring kring verksamhet och evenemang.
- Kontinuerligt följa upp och utveckla taxor och avgifter för samt de ekonomiska stöden till idrotts- och friluftsföreningarna.

Idrotts- och friluftsföreningar

Utmaningar

- Föreningslivet inom idrotten engagerar idag cirka 70 procent av barn mellan sex och tolv år som idrottar organiserat. Samtidigt är deltagandet inte likvärdigt: pojkar idrottar mer än flickor, barn från resursstarka områden mer än de från socioekonomiskt utsatta, och personer med funktionsnedsättning har i lägre grad tillgång till föreningsidrott än andra. Det skapar utmaningar för föreningslivet att hitta nya former som lockar fler till fysisk aktivitet. Samtidigt uppger var fjärde ung i Haninge att fritidsaktiviteter kostar för mycket. RF rapporterar att kostnaderna för att delta i föreningsidrott har ökat det senaste decenniet. Om utmaningarna inte adresseras kommer färre fortsätta engagera sig i idrottandet.
- Forskningen är tydlig med att en meningsfull fritid för barn som deltar i regelbundna och vuxenledda aktiviteter utgör en skyddsfaktor mot att hamna i kriminalitet och utanförskap. Samtidigt vet vi att andelen barn och unga som regelbundet deltar i organiserade idrottsaktiviteter minskar. Värnas inte föreningslivets förutsättningar att nå och engagera många riskeras i förlängningen barn- och ungas idrottande och trygghet, vilket kan leda till att fler på sikt hamnar i normbrytande beteende.

Mål

I Haninge ges idrotts- och friluftsföreningar goda möjligheter att bedriva barn- och ungdomsverksamhet och verksamhet för personer med funktionsnedsättning.

Självorganiserad idrott

Utmaningar

- Allt fler barn- och unga väljer att vara fysiskt aktiva på nya sätt, utöver den traditionella föreningsidrotten. Samtidigt är mycket av det kommunala åtagandet inom idrotten uppbyggt kring det traditionella idrottandet i föreningsregi. Det skapar nya utmaningar för kommunen i prioritering av investeringar och tilldelning av resurser. Majoriteten av insatserna både vad gäller investeringar, underhåll samt drift tillfaller det traditionella idrottandet, samtidigt som exempelvis det bostadsnära idrottandet och idrottandet som sker spontant nära skolan inte nås av liknande insatser och organisation.
- Den självorganiserade idrotten växer trendmässigt i omfattning och kommunen har en utmaning att tillhandahålla ytor i en omfattning som möter behoven. Samtidigt finns en stor marknad kopplad till idrott och hälsa som tillhandahåller möjligheter till självorganiserad idrott. För att kunna erbjuda varierande och tillgängliga ytor för att möta behov och önskemål behöver kommunen arbeta strategiskt både med att etablera ytor i egen regi samt ta till vara externa aktörers förmåga och engagemang.

Mål

Haninge ska möjliggöra varierande, inspirerande och tillgängliga ytor för självorganiserad idrott som sänker trösklarna för fysiska aktivitet.

Strategiska åtgärder

- Arbeta aktivt med att etablera nya ytor för självorganiserad idrott både i egen regi och i samverkan med externa aktörer.
- Systematiskt utveckla och ställa om ytor för självorganiserad idrott utifrån omvärld, trender och målgruppernas behov.
- Säkerställa tider för allmänheten i idrottsanläggningar.

Strategiska åtgärder

- Möjliggöra och stödja samverkan mellan skolor och idrottsrörelsen.
- Samarbeta med skolorna så att fler elever når godkänt i simkunnighet.
- I samverkan med skolorna utveckla anläggningar av betydelse för uppfyllandet av deras läroplaner.

Samverkan med skolan

Utmaningar

- När färre barn och unga deltar i föreningsidrott blir skolan en allt viktigare arena för att främja fysisk aktivitet för alla barn. Forskning visar att stillasittandet ökar, medan fysisk aktivitet bidrar till förbättrade kunskapsresultat. En utmaning är att skapa fysiska aktivitet under hela dagen för att bryta stillasittandet vilket bidrar till att öka kunskapsresultaten för alla barn och unga.
- Simkunnighet är en livsviktig kunskap, och en förutsättning för att få godkänt i idrott och hälsa. Idag har dock flera barn och unga utmaningar med att klara kraven för simkunnighet.
- Färre barn än vuxna vistas regelbundet i naturen, trots att forskning tydligt visar att skog och natur har stor betydelse för barns fysiska och psykiska hälsa. Många barn utvecklar inte tillräckliga vanor, färdigheter eller kunskaper för att känna sig trygga och nyfikna i friluftslivsmiljöer. Avsaknaden av tidiga upplevelser riskerar att skapa ett bestående avstånd till naturen som kan påverka hälsa och livsstil negativt.

Mål

Främja barn och ungas fysiska aktivitet under hela dagen och bidra till att stärka kunskapsresultaten i skolan för alla barn och unga.

Foto: Johan Gustafsson, G40 Studio

Friluftsliv

Utmaningar

- Att vara ute i naturen medför en rad hälsofördelar, särskilt för barn, enligt Skogsstyrelsen samt Folkhälsomyndigheten. Regelbunden vistelse och fysisk aktivitet i naturen leder till minskad stress, förbättrad psykisk hälsa och färre sjukdagar. Men deltagandet i friluftslivet är inte likvärdigt fördelat. Det leder till att möjligheterna till fysisk och psykisk återhämtning i naturen skiljer sig mellan olika grupper. Dagens friluftsområden är dessutom mer anpassade till en vuxenmålgrupp som har stor vana av friluftsliv. Det skapar en långsiktig strategisk utmaning att utveckla ett hållbart och mer anpassat friluftsliv.
- Efter pandemin har fler hittat ut till naturen. Det är glädjande men skapar samtidigt utmaningar. När fler är ute i skog och mark ökar slitage på naturen och kommunens friluftsområden, vilket i sin tur ökar behovet av att sprida ut fler besökare på fler områden.

Mål

Haninges natur- och friluftsområden ska vara tillgängliga och erbjuda stora möjligheter för människor att utöva olika former av friluftsliv.

Strategiska åtgärder

- Aktivt lyfta fram behoven av naturområden och tätortsnära natur.
- Utveckla varierade friluftsområden, badplatser, spår och leder med olika aktivitetsmöjligheter.
- Stärka kunskapen om allemansrätten och behovet av ett hållbart nyttjande av natur- och friluftsområden.

Strategiska åtgärder

- Öka kunskapen om idrottens behov och krav på funktionalitet i idrottsmiljöer och anläggningarna.
- Stärka samverkan i anläggningsutveckling både internt och externt.
- Kultur- och fritidsförvaltningen ska vara en aktiv aktör i samhällsplanerings- och stadsutvecklingsprocessen.

Idrott i samhällsplaneringen

Utmaningar

- Haninge växer snabbt. Idrottsanläggningar kräver stora ytor och resurser. För sent planerade idrottsmiljöer riskerar att skapa en investeringsskuld, och fördröjningar när projekt behöver planeras in i efterhand. I förlängningen riskerar invånarnas tillgång till fysisk aktivitet, trygghet och hälsa att försämrast.
- I det urbana moderna samhället varierar människors förmåga och vilja att vara fysiskt aktiva. Tillgången och tillgängligheten till idrottsmiljöer är centrala för sambandet med fysisk aktivitet och en attraktiv närmiljö. När avståndet är för långt och tillgängligheten till idrottsytor är för låg, skapar det höga trösklar för människors fysiska aktivitet.
- Kommunens befintliga idrotts- och friluftsanläggningar har i många fall varit i drift i många år, vilket medför ökade krav på reinvesteringar, underhåll och drift. Det skapar utmaningar med att långsiktigt säkerställa tillgången till ändamålsenliga, trygga och attraktiva miljöer för idrott och friluftsliv och undvika kapitalförstörelse.

Mål

Haninge har ett brett utbud av trygga och tillgängliga idrottsmiljöer och anläggningar som stimulerar till idrott och rörelse.

Foto: Hans Berggren

Genomförande och uppföljning

Idrotts- och friluftsstrategin 2026–2030 följs upp inom ramen för kommunens målstyrning. Strategin konkretiseras genom den årliga nämnd- och verksamhetsplanen. Den löpande uppföljning av idrotts- och friluftslivsverksamheten som nämnden ansvarar för, görs mot nämndens mål och utifrån de indikatorer och rutiner för uppföljning som specificeras i nämndplanen.

En sammanfattande utvärdering av strategin ska göras i samband med att strategin löper ut år 2030.

Foto: Peter Malmrup

